

Uztailaren 12an, eskumenak bere gain hartuko zituela iragarri zuenean, denok pentsatu genuen ea zer gertatuko zen bi hilabete geroago, lehendakariak ez zuela bere enbidoa mantenduko eta atzera egin beharko zuela pentsatuz. Horixe zen, seguruenik, joan den ostiralean Legebiltzarrera hurreratu zirenen ustea, nola makurtzen zen eta erretiradara nola bideratzen zen ikustea. Hala eta guztiz ere, Villar-Neronen atzamar ezeztatzailea edo Jauregiren aurpegi kezkatia ikusita, askok gidoi probabletik kanpo entzutekoak zirela susmoa zeukaten. Batasuneko taldea ere Ibarretxeren «epelkeria» eta «duintasun-eza» ikusteko irrikan egongo zen. Hortik aurrera ikusi eta entzun zena «munduko ikuskizunik miresgarriena» izan zen. Aldez aurretik abisatuak ez zeudenetik aparte, Legebiltzarrean antzestu zena zeresan ugari ematera dator.

Bitartean, gauza asko gertatu da. Lehendakariak, eta biztanle orok, udazkenarako aurreikusten zuen puzzle pozoitua bertan daukagu. Puzzle pozoitu honetan Euskal Gobernuaren papera eta mugitze-ko duen margena eskastu egiten da, bi mutur beto egileek —PP eta ETA— helburu berbera dutelako: Autonomia Erakundearen deslegitimazioa. Joera honek gainera abiadura handia dauka. Puzzle pozoitu honen sokatiraren bidez ito egiten zen Euskal Gobernu, eta batez ere EAJ. Ostiraleko diskurtso-proiektua ulertzeko bide bat honakoa da: arnasa hartu ahal izateko denbora irabaztea eta, bide batez, beste bi indar determinatzaileek EAJ baztertera eraman edo joko-zelaitik atera gura dutela ikusita, zelaierdia berreskuratzeko saiakera bat egin, zeren Ibarretxek badu ezaugarri bat, agian beste inork ez duena, gizartearekin, gizarte ez politizatuarekin, normalean ozenki hitz egiten ez duenarekin, kontaktatzeko ahalmen izugarria, eta inolako hagiografia edo exegesirik egin gabe berak biltzen ditu herri xeheak politiko batengan itxaroten dituen tasun on guztiak. Ikuspegi horretatik, uler daiteke bi iritzigile —Emilio Alfaro (*El País*) eta Charo Zarzalejos (*Abc*)— euren kroniketan aspektu batean bat etorri izana: Lehendakariak «natural-tasun osoz» esan ditzake gauzarik terrible edo zoragarrienak. Horretan dago bere indarra, eta horrexegatik proposamen hau aurrera eramateko gai da.

Esan zuenaz, zer? Egia esan, zaila egiten zait gaurdaino irakurri —besteak beste, proposamena bera— eta entzundakoaren arabera iritzirik ematea. Oroorki, uste dut ez dudala gustuko. Nire adostasun eza ez da oinarritzen bere diskurtsoaren logikan, uste baitut esan zuen guztia nolabait egia dela. Baina logika

EGITASMOA AZTERGAI

Xabier Aierdi ■ EHUko irakaslea

Munduko ikuskizunik miresgarriena...

RAUL BOGAJO / ARGAZKI PRESS

Arnaldo Otegi eta Jaime Mayor Oreja, hilaren 27ko osoko bilkuran.

honen aplikazioak ekarriko ote du onurarik gure gizartera? Honekin ez dut bideragarritasunaz hitz egiten. Kontrajarri zaizkion arrazoiak (Konstituzioaren bideak hor daudela eta ezin direla ekidin) eta mehatxu faktikoak (desafioaren aurrean?: Estatua, dio beste hainbatek) gauden eztabaida tipoan oso eskasak dira, mailarik gabekoak, *de facto* baliorik gabe geratuko lirake abertzaletasunak nagusitasun nabarmena balu.

Nire desadostasuna abertzaletasunak duen mundu-ikuskeran dagoela uste dut: 1) abertzaletasunak gizarte erreala ekiditeko eta errealtate a-legalean ibiltzeko joera ikaragarria du, gure gizartearen datu erreala ezagutzen ez dituela ematen du, eta 2) gainera irtenbidea mugimendu politiko soiletatik datorrela uste du.

1) Printzipioz, egia esateko, lehendakariak, memento oro, gizartearekin kontaktatu eta bere mezua gizarteratu egingo duela esan digu. Baina, prozedura demokratiko inpekable horren aurretik eta politika efiziente bat egiteko, gizarte nola den jakitea ezinbestekoa da. Eta gizarte honen ardatzik garrantzitsuena, bestela ez legoke arazo politikorik, bi leialtasun nazional oso erroto eta aldazailak daudela da. Horrez gain, lurralde ezberdinetako konposizio eta erritmo ezberdinak ditugu eta honako ekuazio politikoa: subiranotasunaren azelerazioak lurraldearen erabateko zatiketa dakar.

Proposamena bat dator EAJk azken asanblean onartutakoarekin: «izan, erabakitze». Nire kezka: zer izan, zer gara, zer izan gura dugu? Izate horrek bere lehen langaitzat gizarte beharko luke, beronetan euskaltasun aurrepolitiko bat sortzeko, patriotismo gisa funtzionatuko lukeenak, zeren populazioaren erdiak erdidegoan eta gehiengoak «propio» kontsideratzen dugun lurraldean leialtasun nazional espainolagoa (edo frantsesagoa) du.

Patriotismo eta nazionalismoaren arteko sintesi original baten beharrea gaudu, ezin baita aurrera eraman lehendakariaren proposamena Estatu-alderdi baten laguntzarik gabe, eta alderdi hori PSOE da. Salvador Allenderi buruzko García Márquezen testu bat irakurri berri dut azken *Hika*-n (136.a), honela dioena: «esperientziak berandu erakutsi zion [Allenderi] ezin zela sistema bat gobernutik aldatu, boteretik baino». Botere hori, besteak beste, gizartearen atxikimendua da, eta aldez aurretik konbentzituta daudenak birkonbentzitzea praktika ebangeliko eskasa da.

2) Botere hau ez da mugimendu politiko soilekin lortzen, eta gutxiago borondatekeriarekin indartzen. Askotan, gure nazionalismoak uste du arazoak konpontzea errazegia dela: bakoitzak borondate ona aplikatu, bestea ulertzen denarena egin, posizioa aldatzen dugu denok, eta

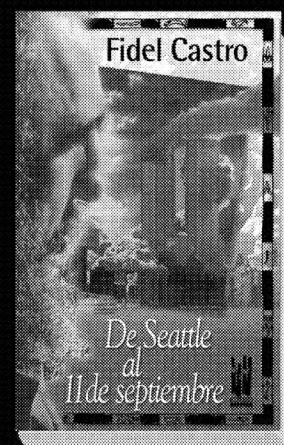
hara non konponbidea eskuetan. Pentsamendu politikoa edo botere harremanen analisirako baino geometriarako joera handiagoa dugu. Hitz egiteak ez dakar (eta ez du zertan ekarri behar) halabeharrezko akordiorik. Pentsatzeko eskema honetan ez da «kontra»-boterea edo «kontra»-interesetarako tokirik ixten. Eta proposatzen den guztiaren kontrako posizioa agertzen denean norbait «borondaterik gabe edo eskasaz» ari dela esanez, erdibidean ixten ditugu hainbat proposamen. Ez da borondate kontua: botere kontua baino. Horrela, bileretara PP edo PSOE ez joatea, ezin da borondate ikuspegitik aztertu, eta eginez gero alferrekoa.

Nazio eraikuntza bere errestrukturazioarekin nahasten dutenen aurrean, gizarte lehendu behar da, eta ez dakit berau lehendakariaren agendan lehentasuna den. Egungo parametroetan, beste kontu bat da ea baldintzarik badagoen aipatu dudun euskaltasun hori sortzeko, edo baldintzarik sortu gura den (berriro boterea). Honetan, lehendakariak argi utzi du aspektu bat: ez du inolako betorik onartuko. Beto horien artean egungo Estatua ber-Espainiartzeko dagoen saiakera gordin eta indartsua dago (bandera erraldoiaren kontua ikusita jakin daiteke nondik doazen dinamikak). Gizarte euskaltzale hori lortzeko estatuek, bai Espainiak eta Frantziak, euren dinamika homologotzailea baretu beharko lukete, Estatu eraketa berriak proposatuz. Edozein estatu edo nazionalismo oso sentisibla izaten da lurraldearekiko, baina gizartegintzarako lanak aldebiakoa izan behar du, ez baitago irtenbiderik egungo leialtasun nazionalak norberera ekarriko diren ustean oinarrituta.

Amaitzeko, Charles Taylorrek, Kana-dako egoerarako dioen moduan, hemen ere «neurotikoen aliantza» batean gaudu. Alde bakoitzak eztabaidaren abiapuntu modura bestearentzat onartezina dena planteatzen dio, eta horrela bakoitzat bere nazioa irabaz dezake baina gizarte galduta. Nazionalismoaren aldetik euskalduntzat dugun lurraldeko gizarte nola den aztertu beharra daukagu, euskaltasunaren teoria bat planteatu, bertan bizitzaren harrotasuna sortu, berau patriotismo bilakatu, eta gero gerokoak. Lan geldo honetarako ez dute subiranotasunaren azelerioiek balio, zeren txirringularitza bezala atake bat eman ondoren, inork ez digula jarraitzen kontura gaitzeki. Bestela, gizarte itoz, muturretakoek irabaziko dute, eta garaipen hori, gehienontzat, eskasa da.

Etzi

Mario Zubiaga (EHUko irakaslea)

EUSKARA IRAKASLEA
IZATEKO OINARRIZKO
IKASTAROAUrriaren 21etik
azaroaren 21eraIZENA EMATEKO EPEA:
urriaren 17ra arteINFORMAZIOA ETA
MATRIKULA:
94 415 95 12E-POSTA MEZUA:
Btp@ae.netANTOLATZAILEA:
BIZKAIA AEKDe Seattle
al 11 de septiembre
Fidel CastroGlobalizazioa.
Nazioarteko egoera.
1-11ren osteko iritzia.

Txalaparta

www.txalaparta.com

El desafío
de Ben Laden
Ricardo RodríguezKontatu digutenaren beste aldea.
Kontatu ez digutena.